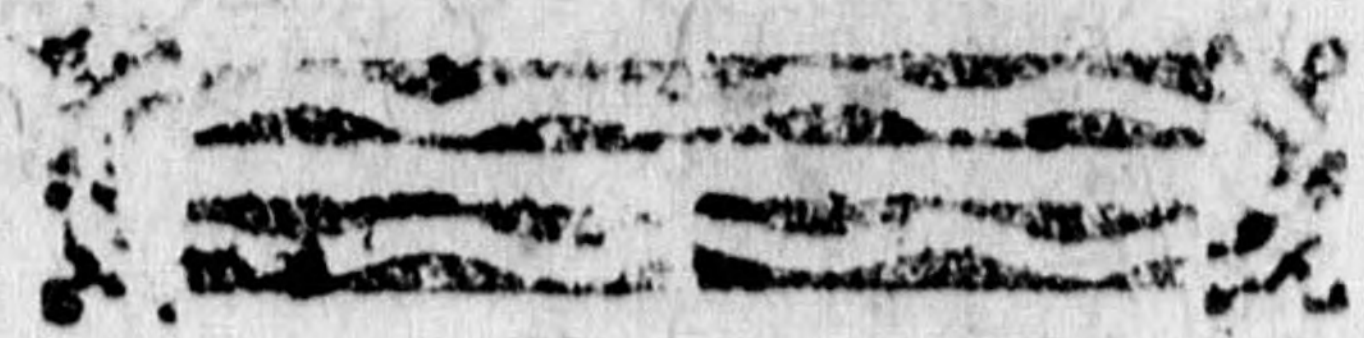

A' ROMAI TSASZARI ES AP. KIRALYI FELSEG:
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indult BÉTSBÖL Szombaton 31. Januáriusban 1789.

Midön tegnap-előtt a' Posta *Lintznél* szinte a' Duna-partján lipját meg-fúvallaná olly véggel, hogy a' hidon állanának-ki előlle, tsak el-bámúl, hogy a' hid maga-is ki álla előlle, mellyet az éppen akkor meg-indult Duna-jege vive-el magával. A' Dunának jege egész Bétstől fogva keresztül Magyar-országon mindenütt el-ment. Itt Bétsben ollyon kellemetes meleg idők vagynak, mint Tavaszszal; de a' sár olly nagy, és az utak olly rozszak, hogy azoknak a' 100 ágyuknak, mellyeket innen ezen hónapnak 15 — és 16-dikán Tseh-országba indittának — és azon 12 és 24 fontos gollyobisoknak, mellyeket szüntelen *Plesbe* s. t. költöztetnek, má'sájáért 4 forintot fizetnek *Plesig*. — Már bizonyos, hogy *Olmitz,*

mitz, Pless és Theresia Várai olly parantsolatot kap-
tanak légyen, hogy magokat a' leg-keményebb ól-
talmazó állapotban helyheztesék. El-ment a' F.
Udvari parantsolat, mely-szerint Tseh-országban,
Morvában és a' mi Sléfiánkban annyi Gabona gyüj-
tetik-öszve, a' mennyi tsak lehet, és máz a' ki-ren-
delt helyekre hordják-öszve, mellyek között edgyik
Tseh-országban *Postelberg*, hova tsak egyedül 500
ezer mérő búza és Zab gyüjtetik-öszve. — Egy bi-
zonyos irásból tudjuk, hogy az Auszriai-*Belgiumi*
Sergek, mellyek 15 Batalion gyalogokból, 2 Bat.
Gránátérosból és 10 Sqvadrom Draganyosokból ál-
lanak, azt a' parantsolatot vettek, hogy minden
kéfedelem nélkül Tseh-ország-felé induljanak, és
ezek helyett (a' szerint az irás-szerint) Frantzia
Sergek mennek Auszriai-Belgiumba. — Berlinből már
rég el-vették a' Pruszszus Sergek az útaxó parantso-
latot, és Sléfiában építik a' Magazinumokat. — A'
Párisi Levelek-szerint az *Elszaszi* és *Flándriai* Sergek
még ezen hónapnak elején olly parantsolatot vette-
nek vala, hogy az első intésre készen légyenek az
indulásra: már A. Belgiumba mennyeneké ezek, vagy
másuva? azt az idő határozza-meg. — **Alig** van
egész Európában egy Fejedelem, ki vagy nyilván
vagy alattomban fegyvert ne-köszörülne, 's azon-
ban az egész tzél olly el-rejtett titok, hogy annak
még eddig a' leg-nagyobb Poitikus-is erire nem ta-
lálhatott. **]** Mi keményen költözünk Tseh-országba;
viszszük az ágyukat és más kemény Ostromra ké-
szített dolgokat, a' Pruszszus hasanló-képpen, mé-
gis némelyek, ezen nevezetes környüállások kö-
zött-is bizonyosnak erősítik, hogy egy minapi Prusz-
szus

szus *Kurir* 300 arannyokat kapott légyen ő Felső-
gétől; mivel örvendetes hirt hizott vala Bétsbe. —
A' Lengyelek mind Pruszszus fegyverben vagynak:
az az: itt adtanak nekik kész pénzért fegyvert —
a' Lengyel Pattantyusok mind Pruszszusok. A' Len-
gyelek az Auszriai Udvar frigyese ellen mozognak,
kiknek a' Pruszszus a' Pártfogójok, mégis a' Berli-
ni *Kurir* 300 arannyot nyert Bétsben: nem minde-
nek tudják ezen dolgokat edgyeztetni; de még-is,
hogy tsak valamennyire-is a' dolog világosabb le-
helsen, ide iktathatik egy

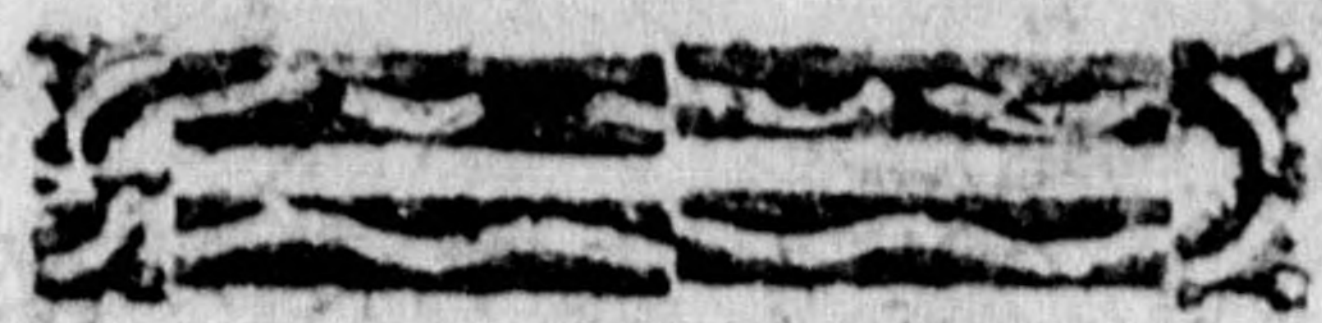
Párisból ezen hónapnak 9-dikén költ Levél, mely
igy van szóról szóra: „Az Anglusok azt gondolták
a' Törökök' fel-öztönözésével, hogy ők az Orosz
Tsászárnét, a' kereskedésbéli közösülésért a' magok
frigyekre kényszerithetik; de meg-sértetteknek érzik
magokat azon, hogy Orosz-ország Frantzia, Spanyol
és Portugal-Országokkal egy kereskedésbéli szövetsé-
tséget kötött, és ő innen ki-maradott. Annak oká-
ért a' Portának segittségire, az Orosz Udvar ellen
Svéd és Lengyel-országokban talált eszközt, hogy
ő-is már most egy *tromfot* üthelsen a' *tromfra*. Ezt
tudván Orosz-ország, már most az Anglusok Nemze-
ti ellensége a' Frantziák körül forgalódik, és, a'
mint ezen Levélben iratik, Orosz-országnak Frantzia
országgal már egészfzen el-készült frigyos Levele ké-
szen van a' Kabinétban, egy asztalon hever, tsak
az all-írásra várakozik — mely ha így van, mi-
helyt Anglia a' felső hangon kezd beszélni, mi-
helyt a' Porta segittségire a' Fekete-Tengerre ha-
jós-serget állit-ki, leg-ottan Frantzia és Spanyol-

ország meg-mozdulnak, és a' *Gibráltárnál* lévő *Tenger* szorosokon nem botsátják keresztül. — *De hát a' fennebb 11 esztendeig tartott Tengeri-háboruban, a' Spanyol, Frantzia, Hollándus és az Amériakaiak, az ostrom alatt tartott Gibráltárba miért eresztették-bé az Anglus Admirált Rodnét?* — És így-szól a' *Párisi Levél*, ha igaz az-is, hogy az Anglus frigy-gyel soha még eddig egy Hatalmoság sem nyert semmit-is, könnyen gondolhatjuk, hogy az Angli-zált Törökök sem sokot fognak nyerni.

Mióltától fogva *Otzakov*, a' *Fekete-Tenger* költsa, olly bizonyoson a' *Hertzeg Potemkin* kezében vagyon, mint a' *Meny-országé Sz. Péternek*, az-ólta sok *Len-gyelnek* és *Svédnek* foly az orra-vére. Mivel pedig ezen költsnak el-vevése éppen *Nyikuláj* napján esett, midön *Sz. Miklós* a' *Mahumed* fiaira nem kevésbé ijesztett-rá, tehát, némely *Tudósítások*-szerint, ennekutánna *Sz. Miklóst* *Orosz országban* *Költsal* fogják leg-festeni, és *Otzakovt* ennek emlékezetére *Sz. Miklós Várának* fogják nevezni.

Párisban, hol minden 14 nap alatt változik a' *Módi*, már mindent *à la Otzakov* és *à la Potemkin* viselnek a' *Dámák*. Fökötő helyett mindenik egy *Festungot* tett a' fejére; pántlika és kötök-helyet szegelet *Bályák* vagynak ezeken építve s. t. a' *hajakot* elől egy sziget módjára veretik-öszve, mely a' *Beresán szigetét* jelenti. — *Bétsben*-is azt hirlelik, hogy ezen a' *Fárságon* 3 szabad *Bálok* fognának adatni, és mind a' 3 *Otzakovnak* szerentsés meg-vételéért. Minthogy ez már közönséges hír, és *mi* már mindennek *à la Mode d' Otzakov* kellek

természet-szerint meg-jelenni, némelyek — szinte ösz-
ve-török fejeket, mi-módon jelennyenek itt-meg. A'
szin lészén, a' mint némellyek sajdítják, Vér-szin,
az álortza és az egész *Maszkora* egy kitsiddég ré-
szeges formálog fog állani, mivel, a' mint némely
Tudósítások erősítik, az Orosz katonák *Otzakov* Vá-
rának meg-vételében többnyire itasotskák vóltanak,
mellyet annál inkább meg-lehet engedni, mivel
az bizonyosnak iratik, hogy azon szörnyü hideg
időben, 12 óra alatt, az ostrom el-kezdése előtt
21-ezer ejtel (Kupa, Pint) Pálinkát, meg-számlál-
hatatlan Méhsert és Bort ittanak-meg az Oroszok,
és ezt mondják edgyik okának, hogy azon el-so-
nyaradott Táborig Nép kölykétől meg-fosztatott nyös-
tény Oroszlányi dühöszéggel viaskodott. és hogy
azon Várat olly szerentsésén meg-vették. Ha ez
igaz: lám mely fokot használ az ellenség előtt, ha
a' fő Vezér esméri a' maga Népének természeti in-
dulatit, hajlandóságit?

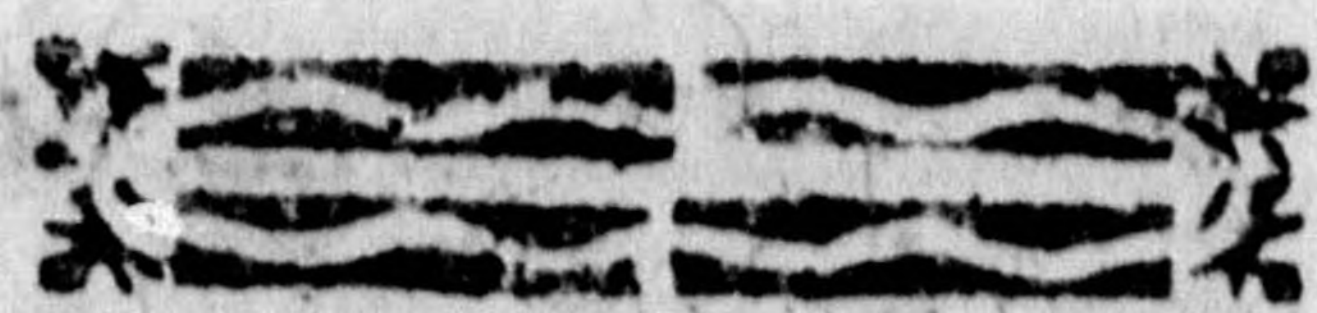
Bétsben Jan. 14-dikétől fogva közönséges a'
hir, hogy ő Felsége a' Tsászár, Hertzeg *Potemkin-
nek*, az *Otzakov* Vára vitéz meg-hodalójának, egy
maga tulajdon *Kurirja* által 3 drága ajándékokot
küldött légyen a' maga tulajdon Levele mellett, t. i.
egy drága kardot, egy Briliántal ki-rakott Tobák
Pixist és a' *Therésia Rendjét*.

Azt olvassuk majd minden Német Levelekben,
hogy azt a' Porta, Orosz-ország és Austria közöt,
békeséget szerző közben-járást, mellyet a' minap
meg-hólt Spanyol Király magára vállólt vala, a'
moston uralkadó Király, nagy engedelem kérés mel-
lett magáról le-tette vólna. Tehát itt megint válto-
zott a' plánum.

Elegyes Tudósítások.

Egy Orosz szolgálatban lévő *Varsói* Lengyel-fi, ki *Otzakovnak* meg-vételében jelen-vala, azt írta a' *Bátyjának*, hogy azt a' *Dühösséget*, mellyel a' *Törökök* és *Tatárok* általmozzák vala itten magokat, nem lehet elégé le-írni. A' többi között egy nagy *Török Tiszt*, kinek már a' jobb keze el-vala vágva és az ortzáján két veszedelmes vágásokkal a' földön haldakló félben hever vala, két ötet fosztani kívánó Orosz katonák között az edgyiket egy késsel halálra sebesíté, a' másikat pedig ugy agyon szúrá, hogy az edgyik mindjárt ott el-esvén és meghalván, a' másik élet-reménységén kívül gyógyittatik. — *Párisba* ezen hónapnak 9-dikén érkezett vala-meg a' *Kurir*, az *Otzakov*' meg-vételéről tett *Tudósítással*. A' mondatik, titkon, hogy a' *Királyné* még azon este mingyárt egy pohár *Champániai* bort ivott volna a' *H. Potemkin* egészségiért. Minekutána ezen hír ide meg-érkezett, mindenek mozgásban valának egész *Párisban*, a' *Ministerek* leg-ottan öszve-gyülének, és még az nap dél-utánni 11 óráig 4 *Kurirokat* indittának útnak. — Azt beszélik *Párisban*, hogy még ama nagy *Minister Wer'fennes* idejében-is szüntelen azon mesterkedtenek volna alattomban az *Anglusok*, hogy a' *Portát* háborúra öztönözvén, azáltal köztök a' *Frantzia* edgyességet és közösülést el-ronthassák. Midön ezt a' fenn nevezett *Minister* észre-vette volna, meg-ütödött vala rajta, de egy más *Minister Bretovil* el-mosolyodván rajta, azt felelé: éppen ez-által fogja *Anglia* magát meg-erőtleníteni; mert a' *Porta*, mihelyt háborúba

keveredik veszténi-fog, és akkor a' mi karjaink közé ajánlván magát, módunk lészén Anglián Boszszut állani. Már most, a' közönséges hírek-szerint véghez vitte az Anglus Követ a' Portánál ezen rég-ohajtott tzeljät, meg-vállik mint leszsz a' háborúságnak ki-menetele; mert ez az Udvaroknak egy régi öszve-szött font titkos *Politikáját* foglalja magában. — és sok Keresztény Fejedelmek mondotnak, a' Közönséges Levelek-szerint, a' Portának alattomban való segittségül lenni — kiknek mi Neveiket a' következendő időre bizzuk ki-mondani. — Most-is az Oszakov meg-vételében sok Frantzia Tisztek és Patantyusok találtottanak Török öltözetben, kik a' magok pardont kérő szovaikról igen meg-esmertettek — de az Oroszoknak első dühölségeken tsak ugyan mind le-vágottanak.

Az ujjabb Levelek-szerint, a' magokat Téli-szállásba vont, nem meszsze fekvő Törökök már kezdenek elé-állani. — A' Tóth-országból vett Levelek-szerint, már a' múlt hetekben némely szekerek, hadikészületek és eleségbéli dolgok érkeztenek-meg, bizonyos számú Nép általma alatt *Derventába*. — — Egész Boszniában 52 Várak, Kastélyok és Városok találtatnak. A' Várak ezek: „ Szarajévó, Grakhenitza, Travnik, Daobátz, Bányaluka, Jaicze, Katar, Grádiska, Szitnitza, Novi, Viháts, Potrovátz, Glámots, Suppanátz, Mostár, Trebini, Kodgoritza, Kulassin, Zvornik, Maglai, Barnduk, Tefsán, Dubui, Derben, Dubitza, Predor. Ezek elég munkát adhatnak a' mi Vitéz Horváthjainknak 1789-ben.

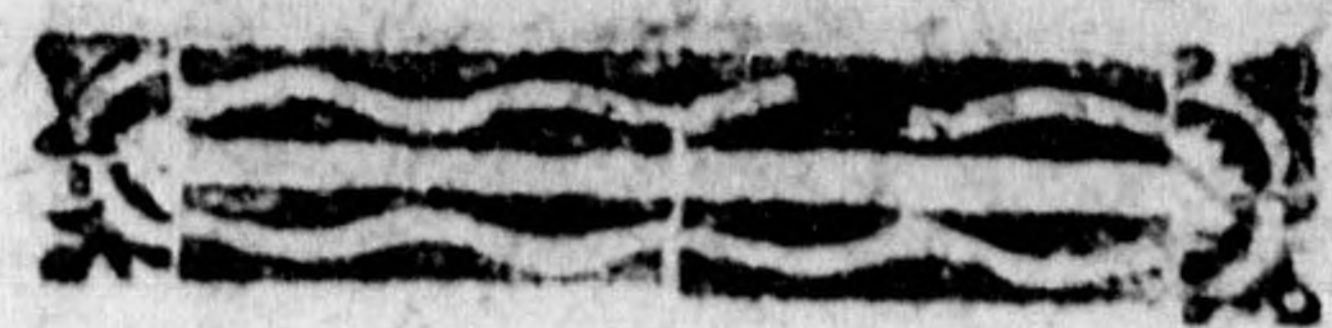

Béts. — Egynéhány napokkal ez-előtt egy úta-zó fogattaték itt-el Jágerjével edgyütt, ki magát bizonyos Gavallérnak adja vala-ki; de minthogy ezen Gavallérról előre egy titkos Tudósítás érkezett vala-meg, alkalmasint tudták, ki-légyen ezen Gavallér, és mit keresen; azért meg-visgálják utazó ládáját, és abban sok titkos írásokat és hadi *plánumokat* találának, mellyeket nyomtatott képek szine alatt akar vala Bétsből ki-vinni. Az ilyen embernek kieszerezné a' bőribe búvni?

Azt beszéllik közönségesen a' Bétsiek, hogy még az emberi Társasághoz és a' Bétsiek' szája izéhez alkalmaztatottabb Nuntziusáról a' Pápai Udvarnak nem igen emlékeznek, mint a' jelen-való Bétsben. E' minden Szeredán 200 személynek ad Társaságot — és O'sonnyát 80 személynek. A' maga szállásának némely réizét ditsőségesen ki-kézfiztette, jó szakátsokat tart, a' maga Udvarát Hercegi köntösben tartja, és az elsőbb embereknek és csak nem egész Bétsnek kedveléseket megnyerte.

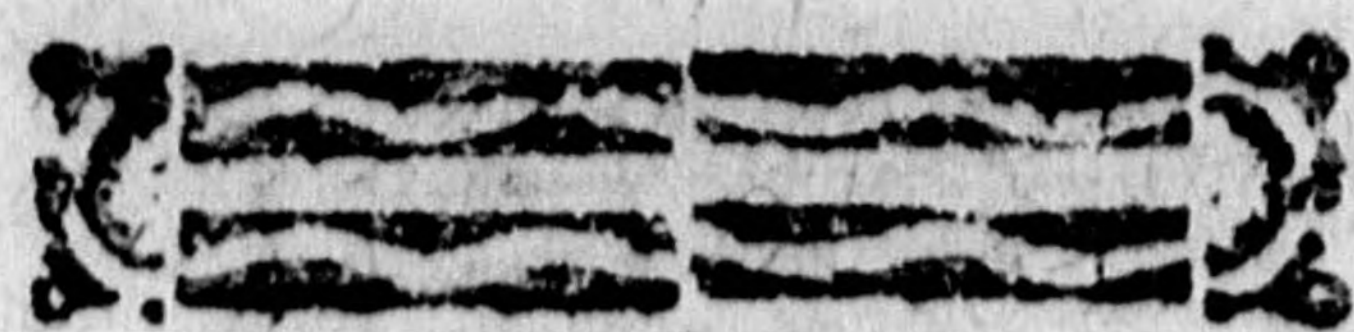
Roma: — Az iratik innen, hogy minden órán a' Szentek' Serege a' *Kapucinusok* Szerzetéből 1 Olofzsal, 1 Spanyol, 1 Frantziával és 1 Némettel meg-fog a' *Vaticanum* hatalma és végzése által szaparittatni.

A' *Budai Tudósítások-szerint*, a' Pesten Telelt Pattantyulok Sergéből 4 Kompania, a' múlt héten Béts-felé vette útját. Tseh-orzágból pedig *Plesből* egy (*Mineurs*) földáló Kompania *Gádiska*-felé útban vagyon.

Szepes - Vármegyéből iratik, hogy egy *Eperjes* felé szánnal utazó Paraszt rá-talál azon szörnyü hidegekben az útan egy mig el-fogyott Tzigányra, kinél egyéb nem vala egy *Dudánál*. Szánakozásból fel-veszi a' maga szánnyára. Midön egy darabot haladnának, hát jön mintegy 10 — 12 farkas a' hegyről-le a' szán-felé, mellyek leg-előbb-is a' fegyvertelen *Farahoz* kapkodnak vala. Mit tsinál a' Tzigány? a' szörnyü félelem és reszketés között meg-fuvintja a' *Dudát*, melyre a' farkasok azonnal mind el-szaladának — és így a' Tzigány mind magát meg-menté, mind a' Parasztnak szivekségét bőven meg-fizeté.

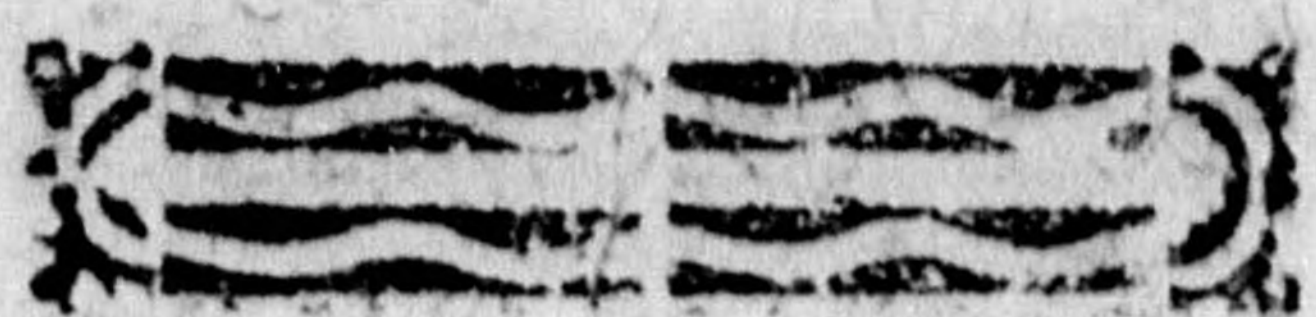
A' Szemlini Tudósítások-szerint, hafanló történetről tudósittatunk. Ezen folyó hónapnak 3-dikán mint-egy 30 — 40 Keresztény foglyokat, kiket a' Bánátból fogtanak vala, és mind eddig Belgrádban tartattának, ki-vivének a' Törökök 12 *Spáhifok'* őrizete alatt, egy a' meg-fogyott Száva-vizéhez nem meszse fekvő erdőre, hogy ott velek a' Belgrádi katonaság' számára fát vágotnának. A' szörnyü hidegben a' Spáhifok lovaikat a' fákhöz kötvén el-széledezének és a' tűzeknél fütteztetik vala magokat, midön amazokat az édes szabadság' kívánása arra öztönezé, hogy meg-edgyezének abban, hogy midön az első fa le-esnék, e' vólna a' jel arra, hogy ki-ki a' közelebb lévő *Spáhifit* meg-ölvén, szabadittanak-meg magokat. Le-esik az első fa: egy szeriben rá-rohonnak a' Spáhifokra minden-felől: ezeket szerentsélen meg-ölek, és szerentsélen visszajövének minnyájon Szemlinbe. — Itt a' széleken már

a' fegyver-nyugvás fel-bomlott, egy *Stábilis* Tiszt alatt szágodoznak a' vigyázó Sergek, és az arolékos tseté-paték-is szüntelen történnek. A' Száva és Duna jege már el-ment, a' honnan az Ar-viztől nem igen lehet félni; azonban, a' nagy készüléteken kívül semmi nevezetes történetünk nintsen.

Balassa Gyarmatról írják ezen rendes történetet.

Egy mézárós nevelt vala-fel ottan egy nyöstény farkast, a' mely enyühány esztendőktől fogva a' mézárósnál meleg vért és 'fros falatokat kapván, mint a' több ebek a' gazdájához hűséges vala: történt a' múlt napokban hogy a' mézárós a' szomszéd faluba lovagolt, hogy ottan egy ki-vágni való tehent meg-vásárolván az haza hajtsa; ide el-kisérté őtet a' nyöstény farkas-is. Midön már a' tehenet hajtaná haza-felé, egy kis erdő mellett kellett vala el-menni, a' hol a' farkas vagy természeti hajlandóságtól, vagy valamely szagnak érzése által fel-indittatván, ordittani kezdett, hogy a' Fársáng ő tölle-is minden lakadalom nélkül el-ne teljék, mely ordításra valósággal hat farkasok gyülekeztenek az erdőből öszve, melyek a' nyöstény farkasnak barátságáért a' tehen-húshoz-is hozzá nyúltak. A' mézárósnál vagy fegyver vagy bátorság nem lévén, leg-jobbnak tartotta ezen farkasok lakadalmából fiettséggel el-távozni, ne hogy őtet-is lovastól edgyütt meg-tántzoltassák; de mentében azon kezdett gondolkozni, hogy vallyon az ő nyöstény farkasja olyan hűségtelen fog-é lenni? hogy a' több farkasokkal edgyütt az erdőre menvén, soha többé ő hozzája vissza ne-térne? vagy pediglen meg-eshet-

nék az, hogy a' nyöftény farkas a' tehén-húsbéli vendégség után egyenesen haza menvén, a' több lakadalmazó farkafokot-is el-fogná hozni magával; ilyen gondolattal lévén a' mélszáros, othon az egész történetről semmit sem szólott, hanem háza' népét le-fektette, az ajtókat bé-záratni parantsolta, maga pedig azon ístálónak ajtójára, melyben a' nyöftény farkas szokott vólt hálni, egy kötelet kötvén, azon kötéllel fel-hágott az ístáló padlására, és jó reménység alatt várta a' farkas-társaságot. Nem-is tsalatkozott-meg reménységében; mert kevés órák múlván mind a' hat farkast bé-rekesztette az ístálóba. Más napon reggel puskásokot szállitván elő, rendre a' 6 farkast el-lövöldöztette, mellyeknek mindenikéért a' Vármegye 3 forintot fizetett a' Mélszárosnak, azon-kivül a' bőrök nékie maradtak. Azután ki menvén a' tehénnek nézésére, a' bőrének és a' hújának felénél többet épenn meg-találta. Már kérdés ezen mélszáros millyen drágán vágta-ki azon tehenet? Hátha még egynéhány hónapok múlva az ő nyöftény farkasa meg-kölyközik; mert ezt épségben hagyta vala,

Az Érdemes Magyar Tudósokhoz!

Egy Hazafi már sok időktől fogva némely Magyar Mágnásokban felette igen gyönyörködik, kik a' külső Nemzetek ditséretes szokások-szerint a' Tudományok öregbitésére fárodságokat, sőt vagyonjait is örömöst fordítani készek. Ezen Méltóságoknak szép példáját akarván követni ez a' Hazafi-is, különös szerentséjének álitja lenni, hogy mostan módja lehet Hazai' szeretetének meg-mutatására,

Semmit, rég az ideje, olly gerjedezve nem ohajt, mint-hogy a' Philosophiának edgyik nemesebb részét a' *Psychológiát* Magyar nyelven Hazánk-fiainak kezeiben szemlélhetné, melynek jól ki-dolgozása, ugy itéli, leg-hathatósabb eszköz fog lenni mind a' Tudományoknak elő-mozdítására, mind a' Hazai Nyelvnek ki-pallérozására. Arra-való-nézve ez a' Hazafi jelenti az Erdemes Magyar Tudósoknak, hogy a' leg-jobb Magyarúl el-készült *Psychológiára* harmintz arany érdem-pénzt tesz-ki ilyen kötések alatt:

1-szor Ez a' munka a' Psychológiának mái nevedéséhez képest jó *Systemában*, akár a' leg-jobb Irók, akár pedig kinek kinek maga gondolkozása-izerint legyen el-készülve; és így ebben a' Léleknek, a' mennyire már esmeretes, természetete, fő-tulajdonságai, tehetségei, munkálkodásai, ezeknek egymástól való függések, külömbbségei, rangjai 's a' t. természeteti rendel 's tisztán adattalsanak elő.

2-szor. A' munka valamelly sovány, 's homályos *Compendium*, vagy *Dissertatio* formájában ne legyen, melyből némely részek szükség-képpen ki-maradnának: hanem ollyan bővséggel, világossággal, 's ezt segítő példákkal dolgozódjék-ki, a' milyent e' jeles Tudomány meg-érdemel. Ellenben igen szélesen se terjesszkedjen. A' kérdést ki-adó Urnak köz jóra intézett tzeljával az leg-inkább meg-edgyezni fog, ha a' munka egy közönséges *Compendiumnál* bővebb lészzen, és mint-egy *Alphabetre* az az 23 árkusra terjed.

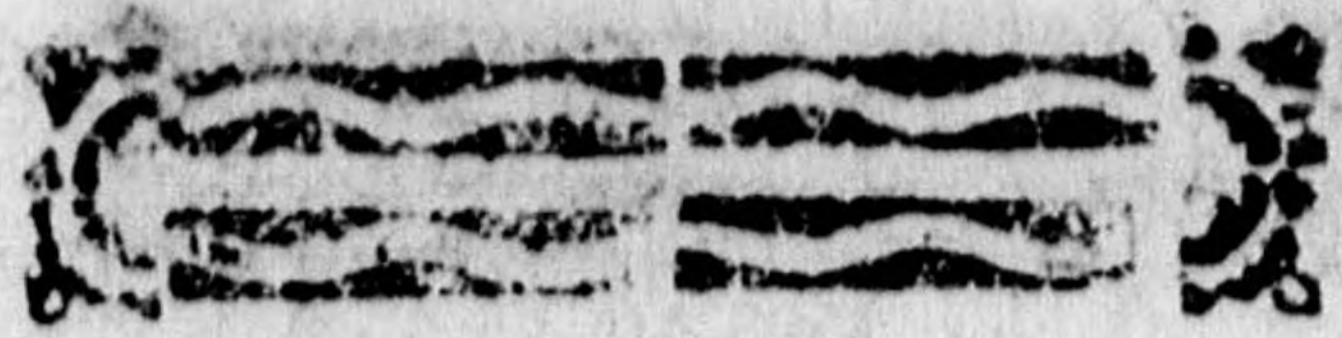
3-szor. A' mi a' Nyelvet illeti, az egész munka tiszta 's értelmes Magyarsággal legyen írva. Egy
ál.

általában tehát — a' melly ugy nevezett *terminos technicos* — a' Nyelvünkben helyyesen ki-lehet fejezni, azt idegen nyelven ne emlegessék. Tsak hogy az ujj szóknak formálásában vigyázzanak, hogy azok a' Magyar Nyelvnek természetével ne-ellenkezzenek: ezen kívül hogy az egész dolognak értelmére el-terjedjenek, és mivel a' Philozofia semmi tántorgó, vagy tsavargó értelmü szókat meg-nem szenved, azokat minden *præcisioval* meghatározzák. Külömben ha az Erdemes Tudósok szükségesebbnek találják a, Philozofiában már esmeres Görög, Deák, vagy Francia igéket meg-hagyni p. o. *Sympathia, idea, theoria, organum, perceptio, genie 's a' t.* azt tehetik ugyan, de mindazonáltal arra igen kéretnek, hogy munkájoknak végén itéletekkel egy kis Jegyzésben az-iránt közleni ne-terheltesenek, hogy mitsoda Magyar szókat lehetne leg-helyyesebben azok helyyet fel-venni.

A' fel-tételt ki-adó Ur tellyes bizodalommal vagyon a' felöl, hogy az Erdemes Magyar Tudósok, kik nem kevesebbé Hazájokat, mint a' Tudományokat szeretik, e' nehéz ugyan, de igen kelemetes munkának ki-dolgozására idejeket's erejeket örömöst forditják; azzal-is meg-mutatni kívánván, hogy a' természet semmit sem rejtett olly tövifés helyyre, a' mihez igyekezettel 's észszel ne-lehessen jutni.

E' szerint el-készitvén az Erdemes Tudósok munkájokat, arra kéretnek, hogy a' jövő 1790-dik esztendőben itt Bétsben Májusban esendő Országos vásárra fel-küldeni el-ne mulasztanak. Görög Ur az *ſiu Gróf KOLLONITS LASZLO* Nevelője, auf der Frey.

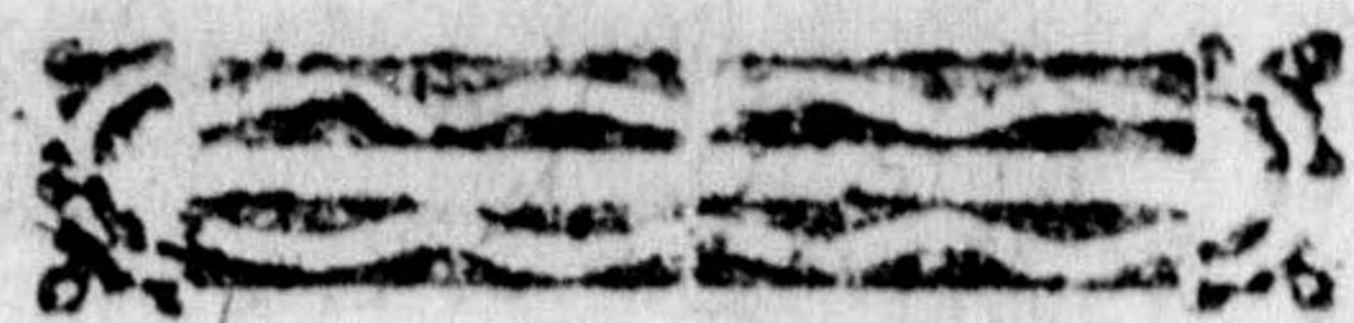
Freyung Nro. 61, az egész dolgot magára vállolta. Ehez tehát munkájokat szokás-szerint egy *Symbolum* alatt szabadon (*franco*) fel-küldeni, 's ezzel a' bé-petsételt Leveletskét, melyben a' Nevek rejtekeznek, meg-jegyezni méltóztatsanak. Ez az Ur a' hozzája igazított munkákat azonnal öt Királyi hivatalban lévő Bíráknak ítélete alá adja, kik e' Tudományhoz mind jól értenek, mind pedig minden részre hajlás-nélkül valók.

A' mely Urnak munkáját a' Bírák leg-helylesebbnek találják a' kötések-szerint, annak szabad akaratjára fog hagyatni, akár a' harmintz arannyot pénzül, akár egy arany emlékeztető pénzt (*Numisma*) valóztani, mellyen a' Tudós Urnak Neve, érdeme rövid, de fontos Magyar ditséretekkel, 's *emblemákkal* fog láttzatattni. E' mellett munkáját nem csak a' Nyertesnek, de a' ki hozzája leg-közelebb jutott-is, a' nevezett Hazafi pompáson ki-nyomtattatja, és ha az Első a' harmintz arannyokat valóztani találja, a' *Numisma* helyett más *monumentumot* készítet mind a' két Tudós Urnak, ugymint: a' leg-nevezetesebb Mester által egy a' Könyvnek hofszaságához hasonló képet mettzetet, mely jeles munkájokat, 's velek nyert ditsőségeket ábrázolni fogja. Ezt minden Könyvnek eleire téteti, 's azzal híreket a' Mostaniaknak, emlékezeteket pedig a' Maradékoknak által adni kinánja.

Hir - adás.

Nucibus ludamus; cum nihil majus audemus. Dióba játszodjunk, mikor nagyobbba nem mérünk. Mig én-is nagyobb és érdemelesebb munkákkal két kedves Hazámnak udvarolhatnék, vegye jó neven a' következő három apróságokat:

i-ször fordítottam a' jó és roszsz fiú és Leánygyermekokről egy igen hasznos Könyvetskét ilyen Titulus alatt: *Gyermeki Beszédék. (Erzehlungen)* Én nem ditsérem, mert nem-is illenék, mivel ezt mondanák: *Laudat mercator, quas vult vendere merces,*
ha-

hanem a' Könyv ditsérje-meg magát, mikor szembe
leszen az Olvasókkal. Ennek Prænumerátios ára
leszen 15 krajtzár Aprilisnek 9 dik napjáig, a' sok-
szor említett Bé-szedő Uraknál, kik fáradtságokért
töllem jót várhatnak. A' ki Anglus módra feje
bőrös szegeletekkel és farakkal, szép arannyal
bé-kötve kívánja, az a' kötésért-is prænumeráljon
5 garast. A' Prænumeráns Fiú és Leány-gyermekek
pedig neveket, rangjokkal, prædikátumjokkal ed-
gyütt előre jelentsék (a' ki nem gyermek, ne-jelen-
tse) hogy e' könyvetskének homlokára tétethessem
illy formán p. o. Mélt. R. Sz. B. Gróf Sz** T**
B. Domokos Urfi, és Máriskó Kis-alszony; Mélt.
L. B. N. N** István Urfi; Mélt. Sepszi Sz. Györgyi
D** István Urfi; Tekintetes Nem-tudom-ki; Nemes
és Nemzetes Akárki; N. S. Sz. Gy. A** Elek;
N. Étf. B** Sáriko's a' t.

II-szor fordítottam egy Házasoknak-való kis
Könyvetskét-is, (viselős nevit nem merem most em-
liteni) mely minthogy igen kitsin, (de fontos) te-
hát a' hátuljához bátorkodtam ragasztani egynéhány
Verseimet u. m. 1. *Didónak Enéáshoz küldött Leve-
lét*, Deákból fordítva. 2. *Komárom' Vára panasz-
szát*. 3. *A' Magyar Kurirnak a' Magyarokhoz-való
Belzédet*, mikor leg-elsőbben Bétsből meg-indult s.
a' t. Ennek Prænumerátios ára leszen 10 krajtzár,
a' feljebb irt Terminusig a' Bé-szedő Uraknál. Ezt-
is bé-köttethetem, ha parantsolják, kék papirosas
kemény táblába 6 krajtzárért.

III-szor ilyen Titulusu Könyvemnek: *Elmés A-
nekdóták*, az első Darabját-is ki-adom, melyben 400
vagy 500 vállogatott igen mulatságos és elme kö-
szörülő Anekdóták jelennek-meg. Ez a' Könyv mind
betűjire, mind papirosára nézve elébb-való leszen
az elsőknél. Prænumerátios ára lesz 15 garas
Augustusnak utolsó napjáig; mert, igen sok fogla-
latosságom lévén, az Őzig ki-nem nyomtattatha-
tom, igyekeztvén a' jövő nyárra a' Budai feredők-
re-is menni jobb egészség keresni. Ha akarják a'
Prænumeránsok, ez-is bé-köttethetik, mint az első,

egy jegyző zöld seljem pántlikával edgyütt, egy máriásért; és én akárhol fogják-is ezután megtelepedni, bé-tudom éppen az első Darabja szerint köttetni a' következőket-is.

A' szokás-szerint minden 10 prænumerált Exemplárra ingyen fog adatni a' 11-dik, Exemplárul. A' ki pedig hozzám kíván prænumerálni, vagy ezek iránt a' Könyvek iránt írni, ha szintén itt Bétsbe nem lennék-is, méltóztassék Levelét hozzám *Francon* küldeni illyen Titulussal:

De N. N. — A Monsieur Monsieur Samuel Andrád Medecin (Franco.) — Am Alster-Grúnd, in der Herrn-Gasse Nro 154. a Wienne. — Mikor valaki prænumerál, azt-is jelentse a' többek között a' Bé-szedőnél, vagy hozzám küldött Levelében, hogy Györbe-é, Pelire-é, Debretzenbe-é, vagy Kolosvárra kívánnya a' Könyvet; mert e' négy helyekre magam költségén el-küldöm; a' honnan vagy magok a' Prænumeránfok, vagy a' Bé-szedők vitéssék-el. De kikhez küldöm? Még nem tudom, mint-hogy arra való esmerőim a' nevezett helyeken még nintsenek; de hamar meg-fogom azt-is jelenteni a' Kurir Ötsém által, hogy kiknél találtassanak meg a' Könyvek; a' kikhez mind a' Bé-szedők annak idejében, mind mások le-tehetik a' pénzt. A' Bé-szedő Urak pedig méltóztassanak engemet az irt Terminusokkor vagy azok előtt mindenekről tudósítani. Az említett Könyvetskéknek Élő-Beszédjében hofszalabban fogok, mint magam jószágán, nyujtozódni; de ebben a' *Magyar Kurir* keskeny táskájában, a' fok hir miatt, két n. forintért tsak egy óldalon (paginán) szabad nyutozódni. Hogy pedig én még-is többre feküdtem, mert abból senki két forintos himet ne-varrjon; mert a' Magyar Kurir nékem Ötsém és jó Barátom; én pedig magam vagyok amaz. *Éfopus* párdottzával mély verembe esett vólt, de már jó rendire ki-mászott — Béts Jan. 9-dikén. 1789.

Andrád Sámuel.